

Checklista för jämlikhet och jämställdhet i fysisk planering

Jämställdhet

Lika rättigheter, villkor, möjligheter och makt att själva forma sina liv för både kvinnor och män.

Jämlikhet

Alla människor har samma värde och ska behandlas likvärdigt, oavsett etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning etc.

Med en hållbar samhällsplanering utformar vi städer och landsbygd för alla människor, oavsett behov eller resurser. Det innebär att vi behöver väga olika perspektiv och intressen mot varandra. Planeringen innehåller ofta målkonflikter: offentliga- och privata intressen, ekonomisk lönsamhet och hållbarhet, bilister, cyklisterna samt gångtrafikanter med mera.

I samhällsplanering ska alla intressen beaktas och övervägas för att uppnå den samhällsutveckling som beslutats i demokratisk ordning. Det säkerställer också att staden är tillgänglig för alla.

Två viktiga intressen som ska bevakas i samhällsplaneringen är jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet. Båda perspektiven ska beaktas i all planering för att möjliggöra ett inkluderande samhälle.

Det finns lagar och regler som stödjer jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet inom fysisk planering vilket gör att dessa perspektiv ofta tas med i någon form. Däremot saknas handfasta metoder för hur detta ska ske systematiskt och kvalitetssäkrat.

Checklistan är ett stöd och hjälp i arbetet för ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i samband med samhällsbyggnad.

Hur checklistan kan användas

Checklistan innehåller tre faser som representerar olika steg inom samhällsbyggnadsprojekt.

I Fas 1 kan vissa av frågorna besvaras med Ja, Nej och delvis men med uppmuntran att lämna en motivering. Checklistan fyller sin funktion när den används i sin helhet, det vill säga när varje punkt beaktas och motivering diskuteras. I de fall där svarsalternativen inte stämmer överens med frågans formulering kan endast motivering fyllas i.

Checklistan har en kolumn för uppföljning och resultat. Det är önskvärt att den används för reflektion efter avslutad planering för att se om resultatet skiljer sig från checklistans utfall.

De delar som finns med i detta dokument ska kommunen alltid ha med sig i samband med samhällsbyggnad. Vissa avdelningar är oftast mer inblandade i en eller två faser snarare än alla tre. Det hindrar dock inte att checklistan kan användas i sin helhet då frågorna kan appliceras med stor bredd.

Innehåll:

- Fas 1 Planering

Planeringsavdelningen på KSF

- Fas 2 Genomförande

Stadsbyggnadsavdelningen på MSF

- Fas 3 Uppföljning

Stadsmiljöavdelningen på MSF

Fas 1

Innan arbetet med planen har börjat

	Ja	Nej	Delvis	Motivering	Uppföljning / Resultat
Är könsfördelningen jämn i arbets- / projektgruppen?					
Är könsfördelningen jämn i styr- och referensgruppen?					
Vilka transporter använder kvinnor, män, flickor och pojkar i området/på platsen?					
Kan kommunens planering, genom att verka för fler arbetstillfällen i kommunen eller dess närhet, underlätta för föräldrar att dela på ansvaret för hem och barn?					
Kan kommunen erbjuda olika sorters boende med varierande kostnadslägen på stadsdels- eller ortsnivå?					
Finns samplanering och samverkan med SL?					
Fördelas resurser jämnt mellan spontanidrottsytor, idrottsplatser och aktiviteter där många flickor respektive pojkar idrottar och rör sig?					

Fas 2.1

Under arbetet med planen (vem påverkar i samrådsskedet?)

	Motivering	Uppföljning / Resultat
Hur har kvinnor, män, flickor och pojkar kommit till tals under planprocessen?		
Hur har andra grupper kommit till tals, t ex äldre, personer med funktionsnedsättning och/eller från olika socioekonomiska bakgrunder.		
Vems behov har arbets- / projektgruppen lyssnat på i samrådsprocessen?		
Finns könsuppdelad statistik över de som yttrat sig i samrådsprocessen?		

Fas 2.2

Under arbetet med planen (innehållet i planen)

	Motivering	Uppföljning / Resultat
Finns könsuppdelad statistik och hur är den presenterad?		
På vilket sätt tar planeringen hänsyn till eventuella skillnader i behov och intressen mellan kvinnor och män?		
På vilket sätt tar planeringen hänsyn till eventuella skillnader i behov och intressen hos äldre, personer med		

funktionsnedsättning och/eller från olika socioekonomiska bakgrunder?		
Finns jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet med i planens visioner och övergripande mål?		
Finns offentlig och privat service (exempelvis förskolor, skolor och affärer) nära nya och befintliga bostadsområden?		
Ligger planområdet nära hållplats till kollektivtrafik eller vid gång- och cykelväg?		

Fas 2.2 fortsättning

Under arbetet med planen (innehållet i planen)

	Motivering	Uppföljning / Resultat
Hur är möjligheterna för flickor och pojkar samt personer med funktionsnedsättning att ta sig till och från skolan?		
Finns självklara mötesplatser för både kvinnor och män både dagtid och kvällstid?		

Fas 3:

Efter arbetet med planen (uppföljning och genomförande)

	Motivering	Uppföljning / Resultat
Utformas skolgårdar, lek-, spel och rekreationsutrymmen med hänsyn till tillgänglighetsperspektiv samt pojkars och flickors lika villkor och möjligheter?		
Upplever kvinnor och män att gång-, cykel- och motionsslingor är trygga alla tider på dygnet?		
Planläggs kvarter med korta avstånd, naturliga stråk och god genomströmning?		

Fas 3 försättning

Efter arbetet med planen (uppföljning och genomförande)

	Motivering	Uppföljning / Resultat
Är området utformat så det är lätt att orientera sig med bra belysning och tydlig skyltning?		
Används genomsiktligt material i parkeringshus, offentliga hissar, tågstationer och busskurer?		

Referenser

Utkast baserat på Länsstyrelsen i Skåne´s publikation: *Vägledning för jämställd fysisk planering*

http://www.lansstyrelsen.se/skane/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2017/vagledning_jamstalldhet_fysisk_planering_web.pdf

2018-06-01